

TES
GERITSEN

SLUŠAJ
ME

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tess Gerritsen

LISTEN TO ME

Copyright © 2022 by Tess Gerritsen

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

Džošu i Lori

JEDAN

EJMI

TREBALO JE DA OBUJEM ČIZME, pomislila je pošto je izašla iz biblioteke Snel i ugledala novi sloj snega i bljuzgavice koji je prekrivao kampus. Kad je tog jutra krenula na fakultet, bilo je prijatno, devet stepeni, još jedan dan koji nagoveštava proleće, poverovala je da je zima napokon prošla, pa je obukla farmerke i duksericu i obula nove mekane ružičaste baletanke. Međutim, dok je ona čitav dan provela unutra, za laptopom, napolju se zima vratila svom silinom. Sada je već pao mrak, i pošto je ledeni vetar šibao preko dvorišta, pločnik će uskoro postati nalik na klizalište.

Uzdahnula je, zakopčala duksericu i digla ranac sa knjigama i laptopom na ramena. *Nema mi druge. Idemo.* Oprezno je sišla niz stepenice biblioteke i odmah ugazila do članaka u bljuzgavicu. Stopala su joj se pokvasila i smrzla, ali nastavila je da hoda stazom između dvorane Hajdn i amfiteatra Blekman. Pa, upravo je upropastila nove cipele. *Uf, što si glupa.* Tako joj i treba kad jutros nije proverila prognozu. Što je zaboravila koliko mart u Bostonu ume da bude surov.

Kada je stigla do zgrade Eli, naglo je zastala. Okrenula se. Je li to čula nečije korake iza sebe? Na trenutak se zagledala u prolaz između dve zgrade, ali je videla samo pustu stazu kako se presijava pod svetlom ulične lampe. Mrak i loše vreme rasterali su sve iz dvorišta kampusa i sad više nije čula nikakve korake, već samo dobovanje ledene kiše i udaljeno brujanje automobila na Aveniji Hantington.

Povukla je duksericu i nastavila da hoda.

Dvorište kampusa prekrivao je blistav, klizav sloj leda a ona je u potpuno neadekvatnim cipelama gacala kroz lokve i kvasila nogavice farmerki. Prste na nogama više uopšte nije osećala.

Za sve je to kriv profesor Harturn. Zbog njega je čitav dan provela u biblioteci, zbog njega sad nije kod kuće, na večeri s roditeljima. Zbog njega je sada ovde, na nožnim prstima će joj se uskoro pojaviti promrzline, samo zato što je rekao da je njen diplomski rad – rad od trideset dve strane koji je pisala mesecima – nedovršen. Nije dovoljno dobar, rekao je, jer nije obradila ključni događaj u životu Artemizije Đentileski, traumatu koja joj je promenila život i koja je njenim slikama dala visceralnu snagu: silovanje.

Kao da su žene bezoblične grudve gline koje moraju da se gnječe i pritiskaju da bi od njih nastalo nešto vredno. Kao da je Artemiziji, da bi postala umetnica, bilo neophodno jedno pravo, istinsko napastvovanje.

Dok je kroz bljuzgavicu gazila preko dvorišta, obuzimao ju je sve veći bes zbog Harturnovih reči. Šta jedan sparušeni starac zna o ženama i svim zamornim i razdražujućim sitnicama koje one moraju da trpe? O svim onim dobronamernim savetima koje im muškarcima dele, sa onim pokrovi-teljskim tonom koji govori „ja to znam bolje“.

Stigla je do pešačkog prelaza i zastala na crvenom. Naravno da je bilo crveno; tog dana ništa nije išlo kako treba.

Automobili su prolazili i prskali je ledenom vodom. Hladna kiša joj je dobovala po rancu i pomislila je na laptop, šta ako se pokvasi, pa izgubi sve što je tog popodneva uradila. Da, to bi bio savršen završetak ovog dana. Tako joj i treba kad nije pogledala prognozu. Kad nije ponela kišobran. Kad je obula te glupe cipele.

Na semaforu je i dalje bilo crveno. Da se nije pokvario? Da li da ga ignoriše i samo pretrči ulicu?

Toliko se usredsredila na semafor da nije ni primetila čoveka koji je stajao iza nje. Onda joj je nešto u vezi s njim privuklo pažnju. Možda šuštanje njegove najlonske jakne, ili njegov zadah alkohola. Naglo se okrenula da ga pogleda.

Bio je toliko umotan u zimsku odeću, sa šalom preko brade i vunenom kapom natučenom na čelo, da je videla samo njegove oči. Nije skrenuo pogled, gledao ju je pravo u oči, tako da se osetila ogoljeno, kao da tim pogledom iz nje izvlači najskrivenije tajne. Nije se pomerio ka njoj, ali je i sam njegov pogled bio dovoljan da se oseti uznemireno.

Pogledala je preko Avenije Hantington, ka lokalima s druge strane ulice. Meksički restorančić bio je otvoren, prozori su svetleli i videla je da unutra ima nekoliko gostiju. Sigurno mesto, ljudi kojima bi mogla da se obrati ako joj zatreba pomoć. Mogla bi da tamo svrati, da se ugrije i pozove taksi.

Na semaforu se konačno upalilo zeleno.

Prebrzo je zakoračila s pločnika i don njene kožne baltanke smesta je proklizao na ledenom kolovozu. Zamlatarala je rukama, pokušala da povрати ravnotežu, ali ranac ju je povukao unazad pa je pala na zadnjicu, pravo u bljuzgavicu. Pridigla se, mokra i uzdrmana.

Uopšte nije videla farove koji su jurili pravo ka njoj.

DVA

ANĐELA

Dva meseca kasnije

Ako nešto primetiš, nemoj da čutiš.* Svi smo toliko puta čuli taj savet da obratimo pažnju čim nađemo na sumnjiv paket tamo gde mu nije mesto ili primetimo nepoznatog čoveka kako se vrzma po kraju. Ja se zaista trudim da budem na oprezu, pogotovo zato što je moja ćerka Džejn detektivka, a moj dečko Vins penzionisani policajac. Čula sam mnoge njihove jezive priče, i da, ako nešto primetim – verujte mi, neću ćutati. Zato mi je postala navika da pazim šta se dešava u mom kraju.

Živim u gradiću Rivir, koji zvanično ne pripada teritoriji grada Bostona, ali jeste njegov jeftiniji rođak na severu. U mojoj ulici se nižu skromne porodične kuće. Kad smo se pre četrdeset godina ovamo doselili, moj (uskoro bivši) muž Frenk ih je zvao „Prve kuće“, samo što se mi nikad nismo

* Parola kampanje američkih vlasti kojom se građani pozivaju da nadležnima prijave sumnjive aktivnosti, u cilju sprečavanja terorizma i drugih krivičnih dela. (Prim. prev.)

preselili u nešto veće. Nije se preselila ni Agnes Kaminski, koja i dalje živi pored mene, a ni Glen Drukmajer, koji je umro u kući preko puta, zbog čega je ona za njega zapravo bila poslednja kuća. Godinama sam gledala kako se porodice doseljavaju, pa odlaze. Kuća s moje desne strane opet je prazna i na prodaju, čeka novu porodicu koja će proći kroz nju. S leve strane je Agnes, koja mi je nekad bila najbolja drugarica – sve dok nisam počela da se zabavljam s Vinsom Korsakom. Agnes je to sablaznilo, jer moj razvod još nije zvanično okončan, pa me sada valjda doživljava kao nekakvu bludnicu. Iako je zapravo Frenk rasturio naš brak zbog druge žene. Zbog one plavuše. Mada, Agnes se zapravo okrenula protiv mene zato što ja sad *uživam*. *Uživam* u novom čoveku u svom životu. *Uživam* kad ga poljubim u svom dvorištu. Šta bi Agnes želela da radim kad me je muž ostavio? Da se obučem u crninu i sedim skrštenih nogu dok mi tamo dole sve ne presuši? Ona i ja u poslednje vreme jedva da razgovaramo, a zapravo i ne moramo. Tačno znam šta radi u svojoj kući. Isto što je oduvek radila: puši svoje cigarete virdžinija slims, gleda šoping kanal i sprema raskuvano povrće.

Mada, ko sam ja da sudim drugima.

Preko puta, na uglu, nalazi se plava kuća Larija i Lorelaj Leopold, koji tu žive već dvadesetak godina. Lari predaje engleski u lokalnoj srednjoj školi, i mada nismo bliski, svakog četvrtka uveče igramo skrebl, pa znam koliko mu je rečnik bogat. Pored Leopoldovih je kuća u kojoj je umro Glen Drukmajera koja se ranije izdavala. A do nje, u kući tačno preko puta mene, živi Džonas – šezdesetdvogodišnji neženja i bivši specijalac, mornarička foka, koji se doselio pre šest godina. Lorelaj ga je nedavno pozvala da igra skrebl s nama, iako sam ja smatrala da je tu odluku trebalo da donesemo zajedno – ali ispostavilo se da je Džonas pun pogodak. Uvek

donese bocu kaberna „eko dormani“, ima dobar rečnik i ne pokušava da ubacuje strane reči, što bi trebalo da bude zabranjeno. Ipak je skrebl američka igra. Moram da priznam i da je veoma zgodan. Nažalost, toga je i sam svestan – voli da kosi travnjak go do pojasa, da pokazuje mišićavi torzo i krupne bicepse. Naravno da ga gledam, i on to zna. Kad me primeti na prozoru, obavezno mi mahne, što Agnes Kamin-ski doživljava kao znak da među nama ima nečega, iako to nije tačno. Ja sam samo ljubazna komšinica, i kada se neko doseli u našu ulicu, prva ću da pokucam na njihova vrata, s osmehom i veknom hleba od tikvica. Ljudi to cene. Zovu me u svoju kuću, upoznaju me sa decom, pričaju mi odakle su i čime se bave. Pitaju me za preporuku za vodoinstalatera ili zubara. Razmenimo brojeve i obećavamo da ćemo se uskoro družiti. Tako je uvek bilo sa svim komšijama.

Sve dok se nisu doselili Grinovi.

Oni su iznajmili kuću broj 2533 – onu žutu, u kojoj je umro Glen Drukmajer. U njoj godinu dana niko nije živio i drago mi što se neko najzad uselio. Nije dobro da kuća predugo zvrji prazna – to kvari atmosferu u čitavoj ulici, čitav kraj zbog toga deluje nekako nepoželjno.

Onog dana kad sam videla kako stiže njihov kamion za selidbu, odmah sam iz zamrzivača izvadila veknu svog čuvenog hleba od tikvica. Dok se odmrzavao, stajala sam na tremu i pokušavala da ugledam nove komšije. I, prvo vidim muža kako izlazi iz kamiona: visok, plav, mišićav. Ne osmehuje se. To je bio prvi detalj koji mi je zapao za oko. Kad se doselite u novi dom, zar ne bi trebalo da se osmehujete? On umesto toga hladno osmatra okruženje, okreće glavu levo-desno, očiju skrivenih iza tamnih naočara.

Mašem mu, ali mi on ne uzvraća. Prvo me nekoliko trenutaka posmatra. Onda, naposletku, diže ruku, nekako

mehanički, kao da je čip u njegovom kompjuterskom mozgu analizirao situaciju i zaključio da je to ispravna reakcija.

Pa dobro, mislim. Možda je žena prijatnija.

Ona izlazi sa suvozačke strane kamiona. Ima tridesetak godina, veoma svetlu kosu, vitka je, u farmerkama. I ona prvo osmatra ulicu, ali hitro, nemirno, kao veverica. Ja još mašem i ona mi nesigurno uzvraća.

To mi je sasvim dovoljno. Prelazim ulicu i kažem: „Evo, da vam prva poželim dobrodošlicu u naš kraj!“

„Hvala“, kaže ona. Brzo pogleda muža, kao da traži njegovo odobrenje da nastavi razgovor. Moje antene odmah registruju da među njima nešto nije u redu. Ne deluju opušteno jedno s drugim, a ja odmah pomišljam na milion razloga zbog kojih brak može da propadne. To ja odlično znam.

„Ja sam Anđela Ricoli“, kažem. „A vi?“

„Ja sam, hm, Keri. A ovo je Met.“ Zamuckuje dok to govori, kao da prvo procenjuje svaku reč.

„U ovoj ulici živim već četrdeset godina, tako da ako vas zanima bilo šta u vezi sa našim krajem, slobodno me pitajte.“

„Recite nam nešto o komšijama“, kaže Met. Gleda ka broju 2535, plavoj kući pored njihove. „Kakvi su oni?“

„A, to su Leopoldovi. Lari i Lorelaj. Lari predaje engleski u srednjoj školi, a Lorelaj je domaćica. Vidite kako im je dvorište lepo sređeno? Lari je baš pažljiv, nikad ne pušta da korov naraste. Nemaju decu, tako da su mirni i tihi. S druge strane vam je Džonas. On je bivši mornarički specijalac, trebalo bi jednom da čujete njegove priče. A s moje strane ulice, odmah do mene, živi Agnes Kaminski. Njen muž je odavno umro i više se nije udavala. Valjda joj tako odgovara. Nekad smo bile najbolje drugarice, ali je onda moj muž...“ Shvatam da sam počela da brbljam, pa zastajem. Njih to ne zanima. Ionako će sve čuti od Agnes. „Imate li dece?“, pitam.

Jednostavno pitanje, ali Keri kao da opet pogledom traži od Meta dozvolu da odgovori.

„Nemamo“, kaže on. „Za sada.“

„Onda vam ne trebaju preporuke za bebisiterke. Danas je mnogo teško naći dobre bebisiterke.“ Obraćam se Keri: „Znate, u kuhinji mi se odmrzava baš lep hleb od tikvica. Nije da se hvalim, ali sam poznata po tom receptu. Sad ću da vam donesem.“

On odgovara za oboje: „Vrlo ste ljubazni, ali ne treba, hvala. Alergični smo.“

„Na tikvice?“

„Na gluten. Ne jedemo proizvode od pšenice.“ Spušta ruku na ženino rame i blago je gura ka kući. „Pa, sad moramo da se raspakujemo. Vidimo se, gospođo.“ Ulaze u kuću i zatvaraju vrata.

Gledam kamion za selidbu. Još ga nisu ni otvorili. Zar svaki drugi par ne bi jedva čekao da unese stvari u novi dom? Ja bih prvo raspakovala aparat za kafu i kuvalo. Ali ne – Keri i Met Grin sve ostavljaju zaključano u kamionu.

Kamion stoji na ulici zaključan čitavo popodne.

Tek pošto je pao mrak, čujem metalni zveket i vidim Metovu siluetu iza kamiona. Penje se unutra, pa se zatim pojavljuje na rampi s kolicima punim kutija. Zašto je čekao mrak da počne sa istovarom? Šta to komšiluk ne treba da vidi? Verovatno nemaju mnogo stvari jer je sve završio za desetak minuta. Zaključava kamion i ulazi u kuću. Unutra gore svetla, ali ništa ne vidim jer su spustili roletne.

Za četrdeset godina koliko živim u ovoj ulici, imala sam za komšije alkoholičare, preljubnike i jednog nasilnika. Možda i dvojicu. Ali nikad nisam upoznala toliko zatvoren par kao što su Keri i Met Grin. Možda sam bila previše nasrtljiva. Možda imaju bračnih problema pa ne mogu da

se nose i sa radoznom komšinicom. Možda sam ja kriva što su tako reagovali.

Moraću da im omogućim malo prostora.

Sutradan, međutim, kao i svih narednih dana, ne mogu da se suzdržim i prosto moram da motrim na kuću broj 2533. Vidim Larija Leopolda kako ide na posao u srednju školu. Vidim Džonasa, golog do pojasa, kako kosi travnjak. Vidim svoju bivšu drugaricu Agnes kako puši cigaretu dok dignutog nosa šeta ispred moje kuće, što radi dvaput dnevno.

A Grinovi? Nekako uspevaju da prođu pored mene kao senke. Njega vidim na tren za volanom crne tojote, dok ulazi u garažu. Vidim ga i kako kači venecijanere na spratu. *Fedeks* kako im donosi paket, a vozač mi posle kaže da je od firme *BH foto* iz Njujorka. (Uopšte nije loše kad vam je lokalni vozač *Fedeksa* lud za hlebom od tikvica.) Ne vidim, međutim, nikakav znak da ti ljudi rade. U njihovom životu nema rasporeda, dolaze i odlaze u razna doba dana, kao da su penzioneri. Pitam Leopoldove i Džonasa jesu li nešto saznali – ali ne znaju ništa više od mene. Grinovi su misterija za sve nas.

Sve sam to preko telefona ispričala svojoj ćerki Džejn. Mislila sam da će je zanimati isto koliko zanima mene. Ali ona samo kaže da u njihovom ponašanju nema ničeg sumnjivog – možda ljudi prosto žele da se klone lokalne torokuše. Ona je ponosna na svoje policijske instinkte, na to što ume da nanjuši kad nešto nije u redu – ali prema instinktima rođene majke nema nimalo poštovanja. Kad sam je treći put pozvala zbog Grinovih, izgubila je strpljenje:

„Pozovi me kad se nešto *stvarno* desi“, odbrusila mi je.

Nedelju dana kasnije šesnaestogodišnja Triša Tali je nestala.